

**A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indult BÉTSBŐL Pénteken 20 Aprilisban 1792.

*Doktor Justus az Elyséumból , Dr. Sarlatánhoz a'
Felső világra.*

C*uncta prius tentanda — Jed immedicabile vulnus
Ense recidendum est , ne pars sincera trahatur ,
Ovid. — Ez az én leg-első orvosi principiumom
Kedves Dr. Barátom Sarlatán! En a' Felső vilá-
gon , néha napján , egy hires Orvas Doktor voltam ;
nevezetesen a' Borkorságban , hypokondriában ,
hasmenésben , a' szív , fő és gyomor fájásokban —
de kivált az erköltsi nyavallyákban egézszen az
irigységig fok Felséges és Szerentsés Curákat tettem.
Midőn a' nyavallyás testnek meg-vizsgálására men-
tem , leg-elsőbben-is , mint minden Tagoknak kor-
mányozó Urát a' Főt tekintettem ; az után , mint
minden tagoknak táplálóját , a' gyomrot vizgáltam.*

Ha a' fő fájdalmat érzett, tudtam, hogy a' gyomorban meg-feneklett gazság rontja a' vért, és gözölgi a' nyavallyát a' főre; azért az ilyen kemény gyomor tisztítókkal éltetvén, mind a' főt, mind a' gyomrat, és az ezekhez tartozó tagokat friss állapotra hoztam.

Feje vala *Svéd* Országnak, mint más minden Országoknak-is, az ő Királya, de az Orvasok vigyázatlanságok miatt a' veszedelmes mocsok, a' gazság meg-gyölvén ennek gyomrában, az Országban, mind a' főnek, mind a' betsületesebb Tagoknak, melly nagy veszedelmet és nyavallyát okozott legyen, tudja az egész Világ. Ha ezen Országnak egy előre látó bölts orvása lett volna, ki annak gyomrából azt az emberi természet mutskát *Ankerströmet* egész Complótjával együtt, még a' múlt esztendőben a' hóltak Országába *purgáltatta* volna; most a' fő élne, és a' gyomor tiszta volna, és a' test tagjai, az Ország' lakóisai semmi keserőséget nem szenvednének. — *Minden eszközköt előbb meg-probálni szükség az orvaslásra; de ha fene esett a' sebbe, el-kell mettzeni, hogy az ép tagokat-is meg ne vesztegesse.*

Svéd Országnak, Mártz. 29-dikén, dél előtti 11 órakor, ilyen veszedelmes tudva lévő nyavallyában bóldogúl el-aludt feje III-dik *Gustáv* született vala Jan. 24-dikén 1746-dik esztendőben. Meg-házasodott Nov. 4-dikén 1766-dikban, a' Daniai Királynak V. *Fridriknek* *Sofia Magdaléna* nevű Leányát vévén magának hitestársúl. — Febr. 12-dikén 1771-ben ült vala a' maga Attyának *Adolf Fridriknek* *Svéd* Orzági Királyi székébe — a' melyet most el-hagya véletlenül életének 46-dik esztendejében. — A' *Südermanlándi* Hertzeg hát a' *Svéd* Régens, kinek halála előtt egy nappal azt a' rendelést írta maga kezével a' Király, hogy mihelyt az ő fija az ifju Király a' 17-dik esztendőt bé-tölti, azonnal egy Feleséget válaszfzon néki, ennek 18 esztendős koráig, míg ez az Orzáglásra nem lépik, Ország-gyűlését ne tartson, mind azokat

kat a' Tisztviselőket, kik most az ifjú Király mellett vagynak tartsa - meg, és ennek nevelését, valamint tőlle (a' meg-hólt Királytól) ki-vagyon rendelve, folytassa. — Halála előtt tsak egy néhány órával maga eleibe hivatta a' Király ezen 13 esztendőös Korona Hertzegets két, és az Uralkodói kötelelségről egy olyan szivre-ható érzékeny beszédet tartta hozzá, hogy minden jelen valóknak göny özön árad vala szemeikből — és a' mondatik, hogy ugyan ekkor a' maga tulajdon gyilkossainak-is egészsz nagy lelküséggel meg-engedett volna — noha ezeknek meg-engedni az egész Világ ellen való bűn volna. — A' Királynak teste ki-nyitattott, és mind a' két 4 szegű gollyóbis és a' szeg-hegyek, mellyekkel meg-lövetett vala, testében találtattak. — Sir az egész Ország, sirnak az ő jó szivű Jobbágyai — de minthogy a' Király még életében tett 3 tulajdon rendelései által az őtet halálból szeretett népet a' tsendességre rendelte, még eddig tsak leg-kissebb lárma sem történt. Kapitány *Ankerström* és Májor *Lilienhornon* kívül, Gen. Gróf *Horn*, Gróf *Klaude Horn*, Gr. *Ribbing*, Báró *Ehrenschild*, Báró *Kurk*, Hadn. *Throil* Kalmár *Biörkman*, Tanátsos *Ahlegrecu*, Notárius *Enharming* — és a' mi leg-nagyobb — egy a' szelid *Jésus* tudományát hirdető *Erpelius* nevű Prédikátor Báró *Valdstierna*, Báró *Palpitzey*, Báró *Pekhlin* és Báró *Bielke* bizonyoson fogságra tétettek. — Ez az utolsó vala a' Király Kabinét Titoknakja, ki magát a' fogságban méreggel meg-ölte, és a' kit a' Király' halála napján, a' Hohér szekeren, a' Gonosztévök őrizete alatt vivének ki a' Gonosz-tévök temető helyére; és a' melly temetési pompán egy sereg lovas Katonaság alig tud vala az őszve todúlt nép között rendet tsinálni. — Nem az Udvari Itélő-szék fogja ezen Gonosztévöket nyomozni és meg-ítelni, hanem ezeknek számokra egy különös Itélő-szék állittatik fel. — Vagynak némelly Polgárok-is fogságban, de ezek tsak a' nyomozás környül-állásaiért tétettek

ide, és minden órán el-fognak botsáttatni; mert ezen szörnyüségnek — — óh fájdalom!! tsak a' fő Nemesek részesei. — Az ifjú Király fi még az Attya halála napján u. m. 29 dikben *Stokholm-ban*, egészsz tsendélséggel, ezen név alatt *Gustáv Adolf*, kiáltatott-ki, és a' jelen lévő Katonaság és a' Város 30-dikban hivségére meg-esküdött.

Ládd Kedves Barátom *Sarlatán!* a' melly sebeket előre egy kemény *purgatioval* lehetne meggyógyítani, végre *operatioval* kelletik eleit venni — *ne pars sincera trahatur*. Már most ezek a' veszett, fenével tellyes tagok mind el-mettzetnek a' testtől, és már mi a' Hóltak Országába, az egész emberi Nemzet tsávás Kádjába várjuk őket.

Van még egy veszedelmes nyavallya a' Felsővilágon, a' mint az ide le érkezett tudósításokból értem; mellyet fenn héjjazás, maga nem esmérés és kevélységnek szoktak a' Felső-világ-béliek nevezni. Ebben leg-többen fekülznek és kinlódnak az emberek, de kivált a' *Fejérnépek*, holott ennek-is tsak egy ér-vágás és egy gyomor erősítő vólna az Orvasága. Hald-meg tsak mit beszéllenek az Erdélyből M. Vásárhelyről ide érkezett Lelkek: — „Sajnálom, és ortza-pirúlással tele vagyok ugyan, a' midön a' Keresztényi türedelemnek leg-szebb, leg-virágzóbb, söt mondhatom leg-termékenyebb arany Idejében, a' mikor különböző Vallású Atyafiak-is öszve gyalulódni láttatnak, Hazánkban az egy Hitnek Sorfosiról, tetemes hibákat kéntelenitetem az Urnak tudtára adni; mindazáltal, a' mint fennebb-is emlitém, a' Keresztényi egyefségnek kívánása, nem engedi hogy el halgassam, itten nem meszse töllünk *K — a* nevezetű faluban G. T. I. né Afzszonynak azon el-követett tselekedetit, melly a' minapában az elébb említett faluban történt. — Nevezetes és tetemes hiba volt eleitől fogva Ekklesiáinkban a' Templombéli Székek felett való veszekedés, a' mellyről a' M. fő Consistoriumnak tiltó parantsolatja nyilván valóvá tétetett-is, még-is a' fennebb nevezett Grófné az ellen egy
 ilyen

ilyen hibát ejteni nem átalotta. — „ A' történet e' vala, templom-béli harangozás után bé-megy egykor a' Grófné a' templomba, és azért azon Széket (mellyben ez előtt minden, azon faluban bíró Grófnék ülni szoktanak) hogy egy iflú Grófné G. T. J. — né az előtt belé ült vólt, öszve pökdöste és belé ülni nem akart, mintha valaki szentségéből, ártatlanságából, szépségéből, természetéből vagy maga viselésiből valamit el-vehetne, holott a' Szent egyházban nem a' vigyorgásnak, sem a' rangnak, nem a' szépség-mutatásának, sem a' szájok gyönyörű mozdításainak, hanem tsak egyedül a' tiszta és egyenes Isteni tiszteletnek van helye, de külömben-is, ha az első G. T. I. Grófné Báró Kis-aszszony vólt-is, az utolsó G. T. J. né sem vólt paraszt ember gyermeke, hanem egy valóságos törökös Székely N. Emberé, nem tudom hát mért utálna vagy félne valamitől, mert az ő Eleje sem lehetett a' nélkül Báró, hogy N. Ember ne lett vólna. — A' hiba, mellyet G. T. I. — vánné Aszszony ejtett, olyan tetemes és rút, hogy ha ezt egy paraszt vagy közönséges Nemes Aszszony tselekedte vólna, a' leg-keményebb büntetésre itélnék méltónak. „ A' fel-fuvalkodott kevélység és irigység ellen gyógyítsd az ilyeneket Felső-világ-béli Barátom *Sarlatán*, hogy leg-alább az Isten előtt ne legyenek a' mi Aszszonyaink egy másnál szebbek és rútobbak — adj gyomor erősítőt nekik, hogy egy más székibe ne pökdöfjenek.

Kajsa 29. Mártz. — Kedves Kurirom! — „[Mi képpen tisztelte-meg N. Gömör Vármegye jó Királynának hamvait, minden környülállásival tudtadra adni érdemes dolognak itéltem. — Ezen folyó Mártzius havának 15 dik napján, a' jó hiréről esmérletes Substitutus Vice-Ispány *Máriássi* István Urnak Kormányozása alatt *Pelsützön* tartatott Közönséges Gyűlésnek alkalmatofságával Gömör Vármegyének most nevezett Vice Ispánnya, könyvező szemekkel, 's szivre ható beszédekkel előll adván a' T. Rendeknek azon gyászos festékekkel prémzett szomorú Levelet, mellyben örökös 's nem sokára koronázandó Királyunk *Ferentz* ő Felsége, megbóldogúlt szeretett Királyunknak II-dik *Leopoldnak* keserves halálát jelenti, köz-akarattal a' végeztett: hogy *Pelsützön* mint a' Vármegye Gyűlés tartásának helyén 26-dik Mártziusban a' bánatot és szives tiszteletet ki-adható pompával tartasson a' *Requiem*, (vagy halotti tisztelet) mind a' három Vallásúak által edgyütt, 's egymás után, 's arra, a' *Rosnyai* Püspök a' Vármegye Levele által barátságosan ugy hivattasson, hogy ha maga meg nem jelenne - is, edgyet a' Kánonok közzül a' sz. Mise szolgáltatására küldjön - ki; tétetett továbbá az a' Rendelés, hogy minden Ekklesiákban 's Helységekben, az egész Vármegyében 23. 24. 25-dikén e' folyó Hónak háromszor harangozzanak napjában, 's ez, és a' többi, Futó Levelek (*Currens*) által hirdettesen-ki. Ezen barátságos kéréssel tellyes Levele a' Vármegyének, melly azonnal a' Gyűlésből el-küldetett, harmad napra a' Gyűlésnek előfzlása, 's a' *Currens*eknek el-futása után, ő Nagysága a' Püspök azt irá; hogy sem maga 26-dikban meg nem jelenhet, sem mást senkit-is nem küldhet, mert 26 dik Mártziusra az Ekklesiái rendtartás szerint, *Gyümölts óltó Bóldog Aszszony* öröm inneplése által van téve, és maga ő Nga 27-dikén fogja tartani a' *Requiemet*; hanem ha az után akár 28-dikán akár 29-dikén tartya a' Vármegye, telzen maga részéről a' Czeremonia iránt rendelést. Ez

meg-

meg-lévén, mivel a' ki-hirdetett Végezését a' Vármegyének, vissza hivni 's meg-változtatni nem lehetett, elegendő ok sem lévén ráá; hogy annál szebben meg-tétesen a' Temetés tartás, maga a' nevezett Vice Ispány, Báró *Subirhez*, mint az *Uldanus*, *Mészáros* Generálisnak adott Regementnek *Rosnyón* kvártélyozó, világos szemü Obersteréhez a' végett el-ment, hogy mind maga az Oberster, mind minden Tisztyei, Regement Papja, muzsikusi, 's egy osztály Katonaság is hivattáson, 's jöj-jön a' *Requiemre*. Nem-is vala haszontalan ezen lépés; mert a' *Gömör* V-gyében fekvő Stábális és minden Tisztek; 50 főből álló Katonasággal, minden muzsikussal, egész parádéban meg-jelenvén, Hétfőn kilentzed fél órakor a' Reformátusok Templomához, (a' mellyben az irt órán halotti, ékes, 's könyhulatásokat ki-tsafaró tanítás; utánna pedig ugyan ott mindjárt, az *Evangelica* Vallást tartó Prédikátor által-is, jól rendben szedett 's az érzékeny fájdalmát nevelő szomorú Beszéd tartatott: ki-rukkoltak, egészs a' Vármegye házától kísérvén oda a' Státusokat; meg-álván szép rendel a' Katonaság a' Templom külső piatzán a' kerítés mellett, a' Tisztek pedig mind a' Templomban bémenvén, a' midőn a' Református Pap a' Prédikáziót kezdette, egyszer, a' midőn a' *Textust* magyarázta, másodszor; 's a' midőn beszédjét végezte, harmadszor lövés tétetett az egész katonaság által; azon szerint az Evangelicus Papnak-is szomorú beszédje alatt háromszor esett a' lövés; nem külömben az irt helyről a' Tisztekkal egyben a' Vármegye házához vissza kísérvén a' Katonák a' számos Rendeket, 's az épület előtt meg-álván a' midőn Bársonnyal bévont, és véghetetlen sok viaszgyertyákkal körül rakott Koporsónak végéhez nem meszize lévő Oltárnál, a' *Csólti*, de a' N. Vármegyétől is mint Káplány fizettetni szokott, 's parantsolattya szerint a' Vice-Ispánynak meg-jelent Plébános, az énekes és szomorú muzsika alatt tartott sz. Misét folytatta, és a' hol-is minden Vallás külömbsege nélkül az egészs Vármegye Magistrátusa

fátvo-

fátyolos karral, sok Táblaí Birái azon szerint, és igen sok Nemesség öfzve tsaportozott, három lövéseket tett. Így végeztetvén a' halotti pompa, *Máriássi* István Ur a' felső asztalnál hatvan, a' másodiknál negyven személyeknek, a' vesztegetésig jó ebédet; azon kívül minden köz-katonának egy font húst, 's a' szállásokon minden-főre egy itze bort adott. Bezzeg a' Magyarok jó szivét bizonyító régi szokás szerint, nagy és sűrű pohárokkal ment itt a' jó féle aszszú szöllő bornak itala, ment szivből; a' jó reménységgel biztató kedves Felségnek hozszú uralkodásáért; a' Felséges Királyi Hertzeg *Nádor* Ispányért, 's az egész Hazánkat szerető Aultriai Házért; a' Haza 's Atyafi és barátságos szeretetért, 's t. a' jó kívánság.

Királyi Gyászolás.

Hamar gyászba borult Királyi öröm nap. — — Tehát! a' kit ez a' Királyi öröm nap olly szivefesen tisztelt, kit 1790 dikben tulajdon nagy nevének Sz. *Leopoldnak* napján Poson meg-koronázott, kinek az egész Orzággal *Lötse* szabad Királyi Városhában T. N. Vármegye 1791-dikben Jan. 16-dik napján hozszas bóldo; életet kívánván, olly örvendetes tiszteletet mutatott-bé, annak szint ezen Város, imé ma már 1792-dikben Mártzius Havának, és ki múlásának 27-dik napján (II-dik *Leopold* Tsászárnak Koronás Királyunknak) gyászos tiszteletet téfszen szint azon Templomban, mellyben az öröm nap tapsolt.

Oh! mi más Notát, mi más hangal fújnak rekegve a' Trombiták. — — Hadd el, ne fújd, ne keserítsed szivünket.

Ti-is fekete posztóval bé-vont dobok ne törjétek szomorú morgással a' Lelküinket.

Meg-vált ez élettől, veletlenül édes Másának ölében. Béts azonnal, édes Magzati, Örökösi, Birodalmi, Magyar népei az első hirre mind gyászba borúltak. — Jer! kísérjük Keresztyén módra

az élők földére: Aldozatot, Imádságot, háláadást mutatván bé érette.

'S ugyan arra vagy el készülve, szomoruán fel öltözve M. Gr. *Szepesi* fő Papunk, Püspökünk. — Erre a' szomorú szolgálatra rendelted ezen szomorító Mártz. 27-dik napját T. N. *Szepes* Vármegyénk.

En mit szollyak ezen bús halgatáshoz illő napon egyebet, hanem hogy boldogúlt édes Királyunknak köszönnyük jó téteményeit, Koronázásakor meg-tett, 's véghez vitt ígérteit.

Szeretettel Országlott, mert szeretett bennünket, 's vilzont szerettetett. Oh! melly sokan vagytok itten jelen, kikkel illy rövid idő alatt annyi jót tett.

Illy szerelmetestől meg-válni, oh fájdalom! hová lett sokaknak reménységek! Tölled mi *Leopoldunk*, édes Királyunk, Tölled bútsút venni, fő-kép' minek-előtte sokan tsak láthattunk volna.

Ah Koronás szomorú Társa *Mária* *Luisa* Királynénk! Koronánk alá jövendő *Herentz*, *Leopold* Fia, mi Királyunk: Gyászos Rokonsági! Ti légyetek, 's léjztek vigasztalásink, engedelmes Ur Isten! Amen. — Ex tempore — Die Exequiorum Leutichoviensium Compositum & Descriptum — G. I. M.

A' Svájtzer Leány Énekének melly így kezdődik: —

Glücklich bin ich Svajtzer Mädchen &c. szabad Forditása.

Oh én bóldog Magyar Leány!

Firgek, forgok, kedvem jó

Rokkám, — 's orsóm nyalogatván,

Szüzen élek, szép e' szó.

A' gyönyörű nyári napon

A' mezőre ki-megyek:

Morgás nélkül dolgom kapok,

Teremtőmhez éneklek.

Érzek minden jó téteményt,

Mellyel Istenem meg áld,

Hálát adok, látom szeret,

'S érzem, mindent hogy az ád.

Erről a' pázsitos dombról
 Szemem hegyre, völgyre néz
 Rám az áldás azonban foly,
 Atyám keze arra kész.

Örvend szivem, hogy szabad vagy,
 Hogy se Török, se Tatár,
 Ez a' bóldogság oh mi nagy!
 Nem rabol, sőt nem-is jár.

Leány társim! szivem intet,
 Ugyé méltán örülünk?
 Félelem 's más nem már minket
 Hivek, 's tiszták ah legyünk.

Félre pofon váglak, kinek
 Nem tetszik a' tisztaság,
 Fulsunk attól Magyar Szüzek,
 Kinél e' kints ritkaság.

Felénk se jöjj -- -- -- tsúfolódó!
 Nem-is vigyázunk réád,
 Az Isten az oltalmazó,
 Azt szeretyük, ő meg-áld.

Szabad lelkü, no nem kellefz,
 Soha eszünkbe se juss,
 Utálatofság a' letzkéd,
 Magyar Leány töle fuss.

Senki velünk társalkodni
 Ne merjen, ki szivefsen
 Az Ur Istent nem tiszteli,
 Az barátunk ne legyen.

A' friss hivség, 's dolog tevés,
 'S egyéb terhünk egy néhány,
 De nem ám a' fegyverkedés,
 Mert a' Férfi nem Leány.

Az idegen bobitákat
 Hozzánk ne eresztetni,
 Ez a' Magyar Leányokat
 Szokta ékeftetni.

Együgyüen öltözkedjünk,
Nem szép a' nagy büszkeség,
Az Istent szeretve féllyük,
Ez, a' leg-szebb ékesség.

Fordító M. I.

* *
*

* *
* *

* *
*

Esdeklés a' Szerelmes után.

Ti bódogító érzések !
Ti ártatlan nyögdétselések !
Te kit nem tud kivülem más
Olvadni, rejtett húnnyorgás !
Ti néma együtt — mulatások !
Te édes könyv! ti tsókok, és
Te egybe forrt ölelkezés!
Ti névtelen sóhajtozások ! —

Hol vagytok? — ah mindennek vége !
Borúlnak napjaim, meg-szüntt
Szerelmünk' bájos édesége,
'S bódog tsalódásunk el-tűntt —
Oh *Chlórís!* él'te' nyugodalmát
Keb'ledben hagyta Kedvesed,
Midön töled vég tsókot vett —
Utánnad sír — enyhítsd fíralmát! —

Ha ütsz ismét Te bódog óra,
Melly kínjaimnak véget vet,
'S ölembe zárja Kintsemet —
Ha fordul végezésem jóra !
O Szép! imádott lábaid
Előtt bús lelkemet ki-adni
Kedvesebb nékem, hogy sem itt'
Az ál-vígság alatt hervadni.

Prof. Dayka.

* *
*

* *
* *

* *
*

A' titkos bú.

Homályos bánat dúlja lelkemet;
Talám újúlnak régi szenvedésim? —

Talám

Talám tündér előre érezésim.
 Háborgatnak, 's a' végzés uj lest vet? —
 Sírnék, de tsak el-fojtott sóhajtások
 Emelkednek el-tsiüggedt szívemből,
 Tsak rejtett áh! tsak néma jajgatások
 Váltják egymást, 's a' titkos bú el-öl. —

Oh Végezés! öröm könyvet nem várok:
 Részt abban egy sebes szív nem vehet,
 Melly önn-nyugalmának gyilkosa lett:
 De ennyi jaj, de olly keserves károk,
 De ez emészto bú enyhítsen! — adj
 Tsak egy könyv tseppet méltó bánatimnak,
 'S azonnal hozz'd-el végét napjaimnak!
 Vagy e' köziklánál keményebb vagy. —

Prof. *Dayka.*

A' *Marokkói* Tsászárrol azt írják, hogy azon tsatában vett seb miatt, mellyben az öttse olly sokad magával meg-öletett, maga a' Tsászár-is meghólt légyen, és már a' harmadik Testvér kezdett az uralkodáshoz.

A' *Portugalliai* Királyné még nem gyógyult leg-kis sebet is. *Villisnek* oda érkezéséig gyakran feredezett. Egy alkalmatossággal jónak tartotta magát a' nem evésre határozni. Két egész nap nem vehették réá hogy valamit egyék. Az után tsak ugyan önként réá állott, és már most ismét eszik. — El-töltek az idők, hogy tsak magunkat gondollyuk, és 40 napokig böjtölhessünk. — Dr. *Villis* meg-érkezett Mártz. 18-dikán, és azoltától fogva egyedül az ő tettzésétől függ a' Királynének egész orvasoltatása. Azt mondja, hogy lehet remélleni a' Királyné egészségének helyre-állítását, ki-is már most a' *Villis* jóvaslásából minden napokon rend szerint egy kis hajótskában szokott egy egy keveset a' folyó-vízen tsonakozni. Ez az első próbája *Villisnek* a' Királyné nyavajájával. — Az ujj Király nem változtatott még-meg semmit egyebet az Anya rendeléseiből azon kívül, a' mit már irtunk, hogy az *Inquisitió* tömletzeiből sok ártatlan szenvedőket ki-botsátatott.

Az *Anglus Parlamentomnak* igazán nagyon dolga. A' szegény Szeretseneknek a' barmokhoz hasonló módon való vásároltatásának, és a' vélek való kereskedésnek el-törlése iránt annyi könyörgő Levelek jöttek a' Parlamentom elejébe, hogy alig térnek azon alztalon az *Alsó Házban*, melyre az e' féléket szokták rakni. Azt, a' mellyet *Derby* városa küldött-bé, 3669 személyek erősítették-meg all-írásokkal. Az Angliában lévő minden *Quakker*nek nevében is jött-be egy, mellynek a' köztök lévő minden nagy emberek teméntelen sokasággal írták neveket alája. *Glasgow* városának könyörgő Levelén 13-ezer embereknek neveik olvastattanak. — Ez a' sok könyörgő Levél az Anglus kereskedőket már előre igen erősen meg-rettentette vólt, kik minden mesterségeket meg-vetették, hogy ha lehet még most, az emberiségnek ezt a' régi vas-tag motskát el-törölnetni ne engedjék.

Győzött végre tsak ugyan az emberiség a' Barborusságon. Midőn már 500 könyörgő Levelek által terjesztetett vólna ezen Szeretsenekkel való kereskedésnek fenesége a' Parlamentom elejébe, lehetetlen vala már tovább ellene állani az emberi érzékenységnek, és a' folyó Apr. 2-dika vala az a' nap, mellyben ha valaha, most egyszer az emberiség a' nyereség kívánásán győzedelmeskedett. — Egy *Wildeforce* nevű ember az, az *Alsó Házban*, ki ezen ember-vásár' nemének el-törlését már egynéhány esztendőktől fogva minden ki gondolható okokkal sürgette Angliában. Ő tselekedett most Apr. 2-dikán-is leg-többet. Ő mutatta-meg a' Parlamentom és a' fel-gyülekezett sokaság előtt, hogy ha az *Indiai* kereskedő fejer embereknek, a' Szeretsenek' további vására az *Afrikai* széleken, vagy sohol-is meg nem engedtetnék, majd így az *Amérikai* Colonusok azokat a' Szeretseneket, kikkel most birnak, megbetsülnék, vélek emberibb módon bánnának, az ő házóság-béli szaporodásokra jobban gondot viselnének 's a' t. Sőt így attól-is inkább nem lehetne félni, hogy az Anglusok ellen a' Szeretsenek rebellájjanak, a' mint a' Frantziákkal tseleked-
tenek.

tenek. Mert ha tsak ugyan a' dolgot meg-kell val-lani, igaz az, hogy a' Szeretseneket Sz. *Domingó* szigetén a' Frantziák az ő Barbarusi magok visele-tek által ingerlették magok ellen.

Illyen 's több ehez hasonló hofzszas vetélkedé-sek után meg-egyeztének az ellenkező felek a' Sze-retsenek vásárlásának el-töröltetésében, de ugy, mint *Dániában* történt a' dolog, hogy ezen keres-kedés ne egyszeriben, hanem lassan lassan töröltes-sék-el. — Tudjuk, hogy *Dániában* ennek 10 ez-endő múlva fog egészfzen vége szakadni.

Az Anglus Udvar Ministeriomának igen az ele-vene körül kezd tapogatozni a' nép és az *Opposi-tió*. Azzal vádoltatik a' Ministerium, hogy midőn ujj Parlamentom tagjai válofztatnak, a' népnek sza-bad válofztása minden alá-való mesterkedések ál-tal akadályoztatik. A' Ministerek és más Udvari emberek minden útakat el-követnek, mellyek által a' népet meg-veztegethetik, és tsak Udvari embe-reket válofztatnak vélek Parlamentom tagjaivá. A' nép meg-vakittatik az ajándék által. Az után a' Parlamentomnak nagy része Udvari lévén, azt viszi az Udvar általok véghez, a' mit akar. Na-gyobb bizonyoságnak okáért elő hozatott az, a' mi 1788-ban történt. A' Király el-ozlatta vólt a' Par-amentomot. Ujj tagoknak válofztásában foglalatozkodott a' nép. A' Ministerek azt akarták, hogy *Westminsterben* *Milord Hood* válofztásék Parlamen-tom tagjává. Két személlyek *Smith* és *Heskins* az adolságért fogságban vóltanak. Egyéb módjok nem vólt a' ki-szabadulásra, hanem arra ajánlották mago-kat a' Ministeriomnál, hogy ha fizetés nélkült ki-sza-badittatnának, majd ők a' nép között *Milord Hood* számá-

Izámára elég voxokat fognának szerezni. A' dolog meg-esett. Öket ki-szabadították, és ök-is szovoknak álván, a' *Milord Hood* számára annyi voxolókat verbuáltak, hogy *Milord Hood* a' Ministerek kívánsága szerint valósággal *Westminsteri* Deputátus lett a' Parlamentomban. — Ez a' vetelkedés Apr. 2-dikán esett a' Parlamentomban, és a' népnek szemét erősen fel-nyitotta.

Az Anglus nép békételenkedésének és nyughatatlanságának egyik okául lehet tulajdonítani azt-is, hogy a' Ministerek azzal a' hatalmas *Napkeleti Indiai* Fejedelemmel *Tippó Sahebbel* hadba elegyedtenek, még pedig a' mint az *Oppositio* Apr. 2-dikán-is a' Ministereknek szemére vetette, minden helyes ok nélkült, és tsak a' nyereség kívánásából. Ez a' Fejedelem már egy néhányszor meg-veregette ott az Anglus Sergeket. És így nem tsuda ha zúg-is az Anglus nép ezen hadnak kezdéséért.

Végső jegyzések. — A' F. Szakszoniai Választó Fejedelem Bétsből vizsgál-tért. — — Nem 40, hanem 50 M. K. Testörzök vagynak a' Koronázásra ki-rendelve.

(NB.) A' *Bétsi* pénz-verő házokban már elkezdették, most Uralkodó Felségünknek *Symbolumával: Fide & Lege* a' pénzt verni; de ezek tsak emlékeztető pénzek; külömben a' meg-bóldogúlt Felség képeire veretnek minden pénzek addig, mig a' Koronázások végben mennek. — — Generál *Schlaun* minden órán fog a' Török szélek felé indulni, mint Királyi Biztos, hogy a' Boszniai széleket ki-határozzák.

Tudósítás.

„ Alább irt, a' Magyar fő Nemefi Rendnek és az érdeemes Publicumnak kívánnya tudtára adni, hogy a' M. Gr. *Forgáts* Miklós Ur ö Excja Nyitra mellett *Ujlakon* lévő jószágában, ama közönséges haszonra nem régiben fel-talált, és valamint a' külső pallérozott Némzetek között, ugy már N. Hazánknak-is bizonyos részeiben a' tűz óltásbéli nagy elő-menetellel használó, úgy nevezett szalma vedrek találtatnak, illendő árron — mellyek ugyan szalmából köttettek, de olajjal és gyantával belől ugy el-készítették, kívül pedig bőrrel bé-vonattak, és veres színre festettek, hogy mind könnyüségekre, mind tartóságokra és használhatásokra nézve, méltán a' leg-hasznosabb tűz-óltó edényeknek tartatnak. — Azon kívül, hogy ezek el-nem törnek, igen könnyü velek dolgozni, és a' meleg-is, vagy állás olly hirtelen, mint más vizes edényeknek nem szokott ártani.

Találtatik Pesten 36 krajtzáron, a' nevezett Uradalomban pedig 33 krajtzáron.

Strausz Károly, az *Ujlaki* Fábrikának Számtartója.